

გ. შანიჭიჭიკი

№ 3

ყოველკვირეული ჟურნალი

1907 წ.

ფასი 10 კაპეიკი

აგენტების საყურადღებოთ

იმ აგენტებს, რომელთაც ანგარიში არ აქვთ გაწორებული, „კვალის“ რედაქცია უმორჩილესათ თხოვს 1 და 2 ნომრების ანგარიშები სხვადასხვა კასსორთან, თვარა მკ 4 ნომერი იმათ ჯარ გეგმავს, რადგან იმ ადგილებში სხვა აგენტებიც მოიხვეჭებიან. აღებული ფულის გამოგზავნას დიდი შრომა არ უნდა.

გ. შანიჭიჭიკი

სულიგნების გამარჯვება.

ა რ ჩ ე ვ ე ბ ი

I

კავკასია მხიარულობს,
მეჯლისი აქვს გამართული,
მაგრამ, ვაი, სტუმრებს შორის
საქმე არის დახლართული.

ვინ იძახის: ეს-დეკი ვარ,
ვინ იძახის — პატრიოტი,
ვინ პროგრესისტს თავს უწოდებს,
ზოგიც ირქმევს „ДИКОЙ РОТЫ“.

ყველასა სურს პირველობა,
ყველა თვისკენ ითლის დუმას,
მაგრამ ვნახოთ ვის დაარქმევს
ხალხი თავის ძვირფას „კუმას“.

ვის მიანდობს თამაღობას
და ვის დასვამს სუფრის თავში,
ვინ გახდება ღირსი იმის,
რომ უმხერდეს მეფეს თვალში.

მხოლოდ ერთი ცუდი რამ სჭირთ:
ზოგიერთა მოწვეულებს
შარს უდებენ პოლიციურს,
მიკიბ-მოკიბ-მოხვეულებს.

მაგალითათ ეს-დეკს უთხრეს:
„შენ ხარ მეფის მოღალატე
და ამიტომ არა ღირს ხარ,
დებუტატათ შენ რომ გახდე“.

პროგრესისტებს მიიძახეს:
„თქვენ ბძანდებით დემოკრატი,
თუმც გაშვენებთ ჩინ-ორდნები,
ზოგიცა ხართ ადვოკატი.“

მხოლოდ ჩვენ ვცნობთ მეფის
ერთგულთ,
ჭეშმარიტ რუსთ, ხულიგანებს,
და იმათსა პირველობას
თვით კანონიც კი გვიბრძანებს“.

II

ვერის დაღმართს რომ ჩასცდები
და გაივლი ხიდის ყურეს,
იქ სახლია აღმართული,
მარცხნივ მტკვარსა გადაყურებს.

ის ააგო ზუბალოვმა,
უწოდებენ სახალხო სახლს;
და ამ სახლსა შემორტყმიან
ხულიგნები ბუზივით გარს.

ბლომათ არის პოლიცია,
მცველი წესიერებისა,
გოროდოვნი, დვორნიკები —
ძენი ბიწიერებისა.

ზოგს უჭირავს დიდი კეტი
და ზოგს თოფი ხიშტიანი,
ზოგი არყით გაღეშილა
და გაჰკივის ხრინწიანი:

„ბატონებო, ხმა მიეცით
ჭეშმარიტ რუსთ, ხულიგანებს,
იმათ დაცვა-მფარველობას
თვით კანონიც კი გვავალებს!“

ისმის კიჟინ-ჟრიამული,
სულ სხვა-და-სხვა სიმღერები,
ეტყობათ, რომ მათკენ არის
გამარჯვების იმედები.

III

შუადღეა. მალლა სერზე
ზარბაზანმაც იგრიალა,
თავმჯდომარე კრებასა ხსნის
და ივსება დიდი ზალა.

კარებში ღვას დვორნიკთ რაზმი,
პოლიცია ხელმძღვანელობს,
რომ არავინ არ გაბედოს,
აქ ხმა მალლა ჩაახველოს.

მაგრამ ამას ვინ დაგიდევს,
მეჯლისი აქვს ხულიგანებს
და მათ ხელ-შეუხებლობას
კანონიც კი მტკიცეთ ბრძანებს.

აქ რომ ერთი არაყსა ხსნის,
იქ მეორე ეცილება
და მესამეს სიმთვრალისგან
შიგ ზალაში ეძინება.

გარეთ ისმის ხმაურობა,
კონდახების თხლაშა-თხლუში,
პროლეტარის კენესა-ოხვრა,
ვაი, ვუი, ვიში, უში...

ზურგში ურტყმენ თოფის კონდახს:
„Вонъ, мерзавецъ, крамольник“ ო
და ამხანავს გადასძახებს:

„А ты его коли штик“ ო.

იქაც ერთი მთვრალ ხულიგანს
ხელით ძალათ მიათრევსა,
რომ ერთი ხმა მიემატოთ,

გამარჯვება დარჩეთ დღესა.
 მაგრამ ესეც ვეღარ შევლის,
 ხმები შეხვდათ თითქმის სწორი
 და მესამე არჩევებდა
 დაუნიშნეს დღის სწორი.

IV

აჰა, დადგა დღისწორიც
 კვლავ მოაწყდა ხალხი ყუთსა
 და აქაც, ვით წასულ კვირას,
 ვხედავთ საქმეს კვალად ცუდსა.

კვლავ გაიყო მათი ხმები
 და ვერც ერთი ვერ გავიდა,
 თუმც თარეში ხულიგანთა
 ყველა საზღვარს გადავიდა.

და მესამეთ მოიწვიეს
 ხულიგანთა დიდი ხროვა,
 რა თქმა უნდა, ხულიგანი
 თავის დროზე ყველა მოვა.

V

მოვიდენ და გაიმარჯვეს,
 აირჩიეს ყველა თვისი...
 საქმე მიდგა დებუტატზე, —
 ვინ გაქთება ამის ღირსი?

VI

კვირა დღეა. ხულიგნები
 გარს ერტყმიან საბჭოს დარბაზს,
 სიმთვრალისგან ბარბაცობენ,
 მით მოგვევრიან ცოფსა და ბრაზს.

დუღს, გადმოდის აქ რეჩები,
 წყევლა-კრულვით ლანძღვით სავესე,
 და ასეთი არჩევნებში,
 მკითხველო, შენ დააფასე.

რაღა ბევრი გავაგრძელო,
 მეც მომწყინდა ამის წერა,
 ხულიგნებმა არჩევნებში
 თავის გული მოიჯერა.

ისმის ურა და კიჟინა,
 გიმნი „მრავალ ჟამიერი“;
 დღეს ეძლევა შევბა-ლხენას
 კავკასიის რუსის ერი-

„ვიბორშიკი“ მეტის-მეტი
 სიხარულით ვეღარ დგება,
ტიმოშკინი დებუტატიც
 ხან დაჯდება, ხან აღდება.

შავროვი კი დემენტიევს
 სიხარულით პირს ულოკავს,
 გოროდცევი რეჩსა ამბობს
 და ტიმოშკინს ჯვართ ლოცავს.

იქით ჩვენი ხულიგნები
 თამაშობენ ტრეპაკასა,
 რაღა უნდა კავკასიას?
 რაღა უნდა რუსის ხალხსა?

მიმინო.

დებუტები

(საკუთარი სააგენტოაგან.)

ოზურგეთი. ნიკოკი და მამა დავითი
 მშვიდობით დაბრუნდენ თფილისიდან. მთელი
 ოზურგეთის ვაჭრები ნატანების ხიდთან მიე-
 გებენ და პურ-მარილი მიართვეს. მამა დავით-
 მა სამადლობელი პარაკლისი გადაიხადა სო-
 ბოროში.

ქუთაისი. ქალ. ოზურგეთის „ვიბორში-
 კი“ ვ. ხუნდაძე ქუთაისის საგუბერნიო „ვი-
 ბორშიკთა“ კრებაზე არ იქნა არჩეული დუ-
 მის დებუტატათ.

ქუთაისი. ნ. ნიკოლაძე და ი. მეუნარგია
 დამარცხდენ „ვიბორშიკთა“ საგუბერნიო კრე-
 ბაზე. ფოთში დიდი მწუხარებაა.

ბათომი. დუმის დებუტატათ ერთხმათ
 არჩეულ იქნა უგანათლებულესი გენერალი
 პრ. შერვაშიძე—უკიდურესი მემარცხენე.

ოზურგეთი. ოზურგეთის ვაჭრები დებუ-
 ტაციას აგზანენიან ნამესტნიკთან და თხოვენ
 ბ. ერმოლოვის თავის აღვილზე აღდგენას. ვ.
 ხუნდაძემ პროტესტი გამოუცხადა ვაჭრებს მა-
 თი ასეთი ხულიგანური განძრახვის წინააღმ-
 დებ.

ახალი ამბავი

12 ოქტომბერს რუსთა კუროის ამომრ-
 ჩეველებმა გამართეს სადღესასწაულო სადღი.
 ტოლუმბაშათ ერთხმათ აირჩიეს მ. გოროდცე-
 ვი. ხულიგანთა ორკესტრი „გარმოშკას“ უკ-

რავდა. ამომრჩევლებმა სათითაოთ „ტრეპაკა“ ჩამოუარეს. ღვინის მაგივრათ მოსკოვიდან გამოწერილ „მონოპოლკასა“ და სიტოვის არაყსა სვამდენ. თვითეული სადღეგრძელო დედის გონებით თავდებოდა. თავისი ბრწყინვალე გამარჯვება კრუშევანსა და პურიშკევიჩს დეპეშით აცნობეს. როცა ერთმანეთს ველარ ცნობდენ, გრინგმუტის ხსოვნას სიმთვრალისაგან პირქვე წაქცევით პატივი სცეს. სადლი „ვეჩნაია პამიატი“ დასრულდა.

14 ოქტომბერს რუსის ნაციონალისტებმა და პატრიოტებმა, რომელთა საზოგადო სახელი ხულიგნებია, შეკრეს ბლოკი და საერთო ძალით გაიყვანეს ღვინის დეპუტატთა პრიკაშჩიკი „ტიმოშკა“—კაცი ფრიად უფიცი და გაუნათლებელი. გოროდცევი და შავროვი გააშავეს.

15 ოქტომბერს „ისარის“ რედაქციაში შავი ბაირალი გამოვიდეს და თანაშრომლებმა მკლავზე შავი ლენტები დაიკერეს ნიშნათ იმ მწუხარებისა, რომ მესამე სათათბიროშიაც ჩვენი ქვეყნიდან სოციალდემოკრატები გავიდნენ და საქართველოს ერი გადაგვარების გზას დაადგა.

ხულიგნების გზეთ „გოლოს კავკაზას“ პეტერბურგიდან დეპეშით ატყობიებენ, რომ ჩვენს დეპუტატს გზაზე არაყი არ გამოატანოთ, ვაგონებში სკანდალი რომ არ მოახთინოს და თავისი პიროვნება ხელშესახებლათ არ გახადოსო.

ქუთაისიდან გვწერენ, რომ ქუთაისის თავდაზნაურობამ და ბურჟუაზიამ სამი დღით მარხვა და გლოვა გამოაცხადა ნიშნათ იმ მწუხარებისა, რომელიც მათ ს. დ. გეგეჭკორის დეპუტატთა არჩევით მიადგათ.

კუკის სასაფლაოს მიდამოებში ერთი ალიაქოთი ატეხილა: განსვენებულ გუგუშვილსა და ლოლაძეს ბევრი „კრამოლნიკი“ ამოუჩენიათ საფლავებში. როგორც „გოლოს კავკაზა“ გადმოგვცემს, ამით შავი რაზმის შედგენა მო-

უწადინებიათ „კრამოლნიკების“ საფლავიდან ამოსაყრელათ.

ალექსანდროპოლიდან გვწერენ, რომ რადგანაც მესამე სათათბიროს „ვიბორშიკების“ არჩევნებში არც მუშას და არც მოქალაქეს მონაწილეობა არ მიუღიათ და სულაც არ გამოცხადებულან არჩევნებზე. არჩევნების თავმჯდომარეს ქალაქის თავს ბ. ტიგრანოვს თავის თავი ამოუჩვენია „ვიბორშიკათ“.

გამოჩენილი „პოეტი“ ვეგენი დვალი, პასუხის გებაშია მიცემული საგიყეთის უსტავის მეხუთე მუხლის ძალით; ბრალს სდებენ „ეკალოს“ სამი ნომრის დახვევისათვის. ბრალდებულს დაიცავს რაქა ლეჩხუმ-სვანეთის ცრუ ვეჭილი პროკლამაცადე.

კნიაჟნის ფიქრები

Мама! Мама! გენაცვალე,
ჩემი ვასკა თუ მფიდექს,
„Устала“-თქვას, აგრე უთხან,
ეცადე, რამ ან მწყინდეს.
მე კი ახლად დავიძინებ,
თორემ ისე დავიდალე,
ცოტა თუ ან მფვისვინე,
ვერც კი „ვიკატაგებ“ სვალე.
სწორეთ მშვენიერებას
Реакція სულ დახდათან
თორემ ახა სად ვივდიდი,
ასეთ ღამაზ „კავალრებთან“.
აფიცნები, რამეკთ შიშით,
ვერ ჩნდებან რანმეკები,
მწიწებით ქედს მისრანს,
ვარდ-კოკობის მნახველები.
ერთმა ტუფთა „კავალრებთან“,
აღბომშიც კი ჩამიწერას:
„მე მრისხანეს მტკრთან ამში,
თქვენ დამმართეთ გულის ძეკვას“...
ერთსაც აკერ ცხენი მფავს,
„Погуляемъ часикъ два“-ო,
Отказаться не прилично,
„მეჩსი დუშკა“—უნდა ვთქვასო.

„Красавица, княжна, душка“ —
 სსვაფერ მე არ მასენებენ,
 ერთმანეთს უცილებიან,
 ერთ წუთს აღარ მასვენებენ!
 Боже мой! რა კარგია,
 სულ რამ აგრე იქნებოდეს!..
 კოლკა, ვასკა, სერიოჟა,

აზურგეთში დარჩებოდეს...
 Мама, щипцы გაასურე,
 რა ვქნა, აღარ შეძინება!..
 საცა არის, ვასკაც მავა
 და უჩემოთ მაწეინდება.

ჯინჭარი.

რუსთა კუროის ამრჩევლებს პალიცია იფარავს გარეშე გავლენისაჲან.

პროვინცია

სოფ. წევა (შორაპნის მაზრა), თქვენს მტერს ის ღღე, რაც ჩვენებურმა ვეჭიღმა აღფეზამ ჩვენ ღღე დავაყენა!.. დილიდან საღამომდის სოფელში ცოფიან ძაღლივით დარბის და, თუ კი საღმე ყური მოკრა, რომ ესა და ეს კაცი განმათავისუფლებელ მოძრაობაში მონაწილეობას იღებდაო, მაშინვე „ნაჩაღნიკს“ დააბეზღეს და საბრალო უღანაშაულო პირს ან ციხეში და ან არხანგელსკში უკრავს თავს. ერთი სიტყვით, წვეის გენე

რალ-გუბერნატორათ ღღეს აღფეზა ბძანდება და ვაი იმისი ბრაღი, ვისაც ის დააბეზღებს. საკვირველი ის არის, რომ პირველ მოძრაობის დროს, იმასაც დაუწვევს სახღი. ახღა, როგორც ეტყობა, ახღი სახღის აშენებას ხაღბის ზურგზე ფიქრობს, მაგრაჲ დასცაღღება თუ არა, ეს აღღახმა იც-ს.

—
 არა ნაკღებს ნიკს იჩენს ჩვენი სოფღის ფრიად განვითარებული და ფიღოსოფღის „უჩიტელი“ ბესო. თავის შეგორღებს ისე შეაყვარა თავი, რომ ბავშვები დიღიღან საღამომღე აღარ სციღღებიან სკოღის ეზოს, რა არის, სახღში არ

წავიდენ და საქმე არა გააკეთონ რა. თვითონ „უჩრტელი“ ბესო კი დილის 8 საათიდან ნაშვადღევის ორ საათამდე „ოტპუსკით“ სარგებლობს და უპატრონოთ დარჩენილი ბავშვებს თამაშობას აჩვენებს

მანდ—ვარ.

ქ. ალექსანდროპოლი. აქ დაარსდა ახალი პარტია, რომელიც წერილებით ფულებს აგროვებს. ამას წინეთ ვინმე მდიდარ ბაღდასაროვს წერილი მიწერეს, რომლითაც 50 ათას მანეთსა თხოვდენ და ხუთი დღის ვადას აძლევდენ, მაგრამ იმედი გაუცრუვდათ და ფული ვერ მიიღეს. ამით გაბრაზებულმა პარტიამ მეექვსე დღეს სხვა ზომას მიმართა. როცა ბაღდასაროვმა დუქანი დაკეტა და სახლში მიდიოდა, წამოეწია მასო თხი შეიარაღებული კაცი, რომლებმაც უბრძანეს ხმა არ ამოეღო, ჩასვეს ფაიტონში და სადღაც გააქანეს. აქეთ ეცენ, იქით ეცენ პატრონები, მაგრამ ჩვენი აკოფას კვალიც კი ველარსად ნახეს. მერვე დღეს, როგორც იყო, აღმოჩნდა ბაღდასაროვი. მის გათავისუფლებაში იმ 50 ათას მანეთს ითხოვდენ, რომელიც წინათ ქონდათ მოთხოვილი. მეტი გზა არ იყო, გადიხადეს ეს ფული და ბაღდასაროვი მეთორმეტე დღეს გაათავისუფლეს, მაგრამ ვაი ამ გათავისუფლებას! საწყალი აკოფა ველარც კი იცნეს, ისე გამხთარიყო. შეიქმნა გამოძიება და დაატყვევეს წვრილი კრედიტის ბანკის დირექტორი **ვაგან ჯალალოვი**, რომელსაც 20,000 მანეთი აღმოაჩნდა; ამასთანავე დაატყვევეს კიდევ სხვა 3 კაცი, რომელთაც აღმოაჩნდათ სია, სადაც მდიდრების გვარები ეწერა და შესაგროვებელი ფულების ჯამი 3 მილიონ მანეთს უდრიდა, მაგრამ ვერ იგემეს, რადგან საიდუმლო აღრე გამოუმჟღავნდათ და აღრევე მახეში გაებენ.

რაჭველი მირონა

სოფ ფხვენისი (გორს მახრა). რა არის ისეთი უბედურება, რომ ჩვენს სოფელს არ ენახოს და არ გამოეცადოს!.. ეგზეკუცია, უზომო და უსამართლო ხარჯების გადახდა, ადგილობრივი მამასახლისის ბატონო-

ბა და რებრესიები,—ყველაფერი ეს ჩვენთვის ჩვეულებრივი მოვლენაა, მაგრამ რაც დღე ქრისტეს მიერ სულიერმა მამა ო. ოქ—ძემ ჩვენ დაგვყენა, ეს კი ყველაზე მეტი და საგრძნობელია. ამ ღიბიან სულის წამწყმედს ჯვრის მაგივრათ აუღია ხელში დაგლეჯილი ურული მათრახი და მისი შემწვობით გაბედულათ ლაღადებს: „შვილნო ჩემო! მეყო მე თქვენი ამდენი პატივის ცემა, შეხეთ ჩემს ფარჩის ანაფორას, როგორ ხუნი შეეპარა... აი, ვხედავ გარშემო, რომ თავად-აზნაურობამაც, პოლიციამაც თავიანთი საქმე კარგათ მოაწყეს, ძველებურათ შეუდგენ თავიანთ ბატონურ ცხოვრებას და ჩემი (ხელს დაიკრამს მუცელზე) გაბერილი, გაუმაძღარი მუცელი კი თანდათან ვიწროვდება; მე მეგონა, თქვენი ერთობის ძახილით ჩემს თქვენი სამსახურს ისრე რიგათ დააჯილდოვებდით, რომ დეპუტატათ მაინც ამომირჩევდით სახემწიფო დუმაში, სადაც ჩემზე ნაკლებნი იყვენ გაგზავნილნი და მე კი (წვერზე ხელის ჩამოსმით), რომელიც ღვთის სახეს ვატარებ, არავითარ პატივცემას არ ვპოვებ თქვენს შორის“.

ამ სიტყვების შემდეგ შეჯდა თავის სამ ფეხა ცხენზე და ინახულა ადგილობრივი მამასახლისი. მამასახლისი, რა თქმა უნდა, მაშინვე შეუდგა მღვდლის თხოვნის სისრულეში მოყვანას. ის ფიცხლავ გაემგზავრა სტრაჟნიკებისა და მღვდლის თანხლებით ფხვენისაკენ. იქ მისვლისთანავე შეუდგენ თავის საქმეს. თუ დღემდის კომლი აძლევდა კოდს, ახლა განურჩევლათ ათი ჩანახიდან ორ კოდამდე აკრიფეს. შეიქნა კიჟინა და ცემა-ტყევა მათრახებით; ხალხმა აქეთ-იქით იწყო გაქცევა. მამასახლისი და მისი სტრაჟნიკები ტენდენ კარებს და გამოქონდათ ხორბალი, რამდენიც კი სურდათ.

განსაკუთრებით გულ-საკლავი იყო ის სურათი, როდესაც კერძო ინტერესით მამა ო. ოქ—ძემ მიიყვანა პოლიცია ერთ დანგრეულ სახლთან, სადაც ერთი მოხუცი, მხნე მამა თავის მშვიერ წვრილ შვილებთან ერთათ გოდორას ჩხლართავდა; ხმის კანკალით დაქუდის მოხდით მიესალმა მიმხდურთ საბრალო, მაგრამ გაისმა მამასახლისის მრცხანე ხმა: „ჩქა-

რა, შე ქოფაკო, დრამა მღვდელს!“ შევარდენ სახელში, არწყეს ცხრა ჩანახი და მეთაე, რომ არ ათავდა, კისერში წაკვრით მოატანის საწყალს ერთი ლობიოს ქოთანი, რომელშიაც ალაო (კომი) ქონდა და ისიც წაიღეს.

როდესაც გული იჯერეს და აკრიფეს რაც უნდოდათ, ღვდელმა მამასახლისის პატივსაცემათ გამართა კარგი სადილი. აი, რა დღე დავაყენა ქრისტეს მაგიერმა, სულიერმა მამამ!.. მაგრამ, წყევლა და კრულვა, ზიზღი და ფურთხი არ გამოვლევა ამ სულის მტერს მის მიერ აწიოკებული „სულიერი“ ზვილებისგან“.

გვრიტი

კვირიდან-კვირამდე

რუსთა კურიის „ვიბორშიკების“ არჩევნები, სახელმწ. სათათბიროს დებუტატების არჩევნები: თფილისში, ქუთაისში და ბათუმში. „ეშმაკის“ ეშმაკობა

ეს კვირა სულ არჩევნების კვირაა და ჩვენც ამაზე ლაპარაკით უნდა შევაწყინოთ თავი ჩვენს მკითხველებს.

ამ თვის თერთმეტს მესამე ჯერ და უკანასკნელათ იყო დანიშნული რუსთა კურიის „ვიბორშიკების“ არჩევნები არჩევნების საბოლოო შედეგი წინაწინვე ცხადი იყო ყველასათვის. წინა არჩევნებზე „ქეშმარიტი რუსები“ ორათ იყვენ გაყოფილი და ცალ-ცალკე მოქმედებდენ, მარა ეს ისე მხოლოთ დროებითი ცუდლუტობა და თვალთ-მაქცობა იყო. როკა დადგა განკითხვის უკანასკნელი დღე, — თვალთ-მაქცობამ ადგილი დაუთმო „ქეშმარიტ პატრიოტობას“. „ძმა ძმისთვისო, ამ დღისთვისო“ — დასძახეს და ყველა ჯურის ხულიგნები შეეწებენ, შეესისხლნორკენ ერთმანეთს, ვითარცა ღვიძლი ძმები. გაიხსნა კრება, დაიდგა ყუთები როგორც ხულიგნების კანდიდატების, ისე მათი მოწინააღმდეგებისაც და გამართა კენჭობია. მიაწვა ყუთებს ხალხი და რიჩხინ-რაჩხინი მიაცემია შავ კენჭებს „კრამოლნიკების“ ყუთებში. გათავდა კენჭობია, დათვალეს კენჭები, მარა, ვაი, ამისთანა დათვლას!.. სულ ყორანსავით გაეყურყუმალეებით იმ ოჯახ-დაქცეულებს აი პატრიოსანი კან-

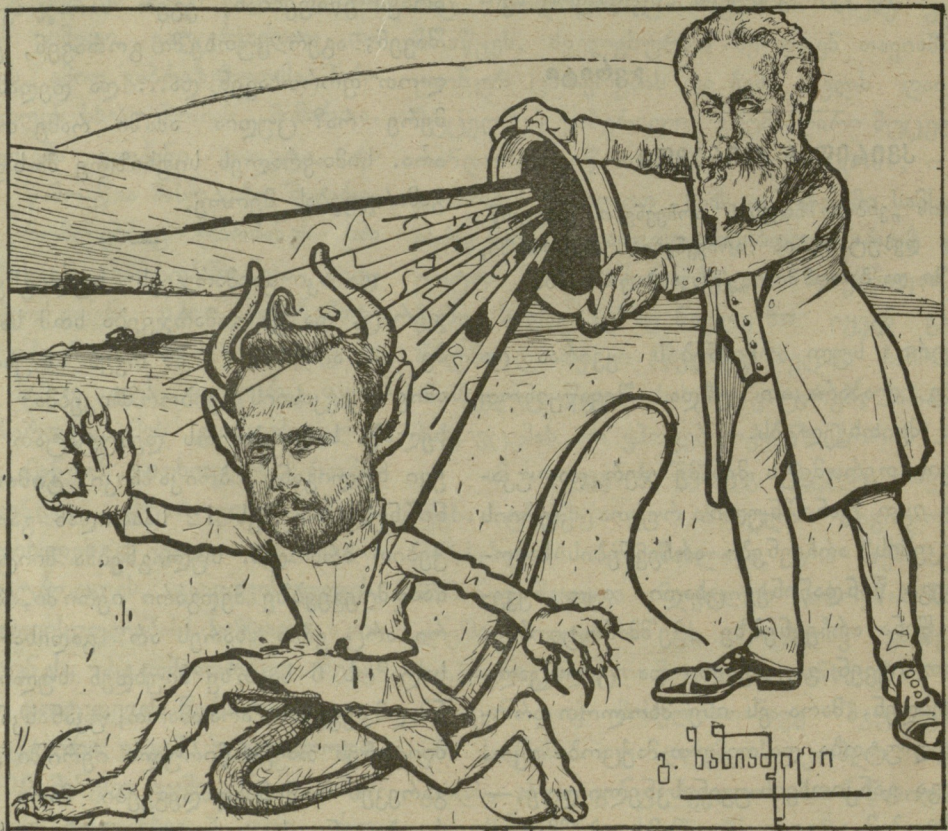
დიდატები და თოვლივით გაეპინტილებიათ თავისი ძმა ბიჭები ხულიგნები. გამოცხადდა თუ არა ხულიგნების გამარჯვება, — შეიქნა ერთი ვარახელი და ვაი-უშველებელი, ტრიალ-ბზიალი, „ურას“ ყვირილი, მილოც-მოცვა, ტლაშა-ტლუშა... ხულიგანთა ბელადი შავროვი ტაბურეტზე ადის და „რეჩს“ ამბობს, მამა მღვდელი, ქვეყნის მტერი, გოროდცევი ჯვარით ხელში ლოცვა-კურთხევას უძღვნის ახალ არჩეულებს... აგერ ბუქნას უვლიან, ეგერ „ტრეპაკას“ ცეკვავენ; აგერ სიტოვის არაყს ეწაფებიან, ეგერ სარაჯოვისას ქლუშავენ; აგერ კუთხეში გორავენ, ეგერ საბრალოთ ფორთხავენ და... და დედას იგინებიან. მერე რა? ცუდია ამაში რამე თუ? სულაც არა. სიმთვრალეს სიფხიზლე მოსდევს და ერთ გამარჯვებას მეორე.

და აკი გამარჯვეს ხულიგნებმა მეორე ჯერაც. და ეს გამარჯვება ხომ სახუმრო საქმე არ არის!.. 14 ამ თვეს რუსთა კურიის ამიერ-კავკასიის „ვიბორშიკებმა“ აირიეს სახელმწ. სათათბიროს დებუტატათ ვინცხა ბრიყვი ხულიგანი - პრიკაშნიკი ტიმოშკინი. აღნიშნულ რიკხეს 12 საათიდან გაიმართა კენჭებით ბრძოლა. ხულიგნებმა მიიტანეს მოწინააღმდეგეებზე მედგარი იერიში, მარა სასწორი არც ერთ მხარეს არ გადისხარა. შემდეგ სალაშოს 6 საათზე მიუხდენ ხულიგნები მოწინააღმდეგეებს, მარა ამაოთ; უკანასკნელათ კიდევ მიიტანეს თავგანწირული იერიში და ახლა კი გარეკეს მოწინააღმდეგეები მათი ციხე-სიმაგრებიდან. ასე ცოდვილობით მოიგეს ხულიგნებმა ბრძოლა რაცხა ერთი-ორი ხპის უმრავლესობით და ცოტა დაუკლდათ, ტყავიც კინალამ შეატეეს ზედ!.. ამისთანა გამარჯვება კი დამარცხების სწორია, რადგან, როგორც ნათქვამია: „რა არის იგი სინათლე, რომელსაც ახლავს ბნელია“ -ო. და ეს იმ დროს, როცა მთავრობა და კანონი ხელს უწყობს ბნელი ძალების ბატონობასა და გამარჯვებას! ამ გამარჯვების დამარცხება ისაა, რომ ამიერიდან ქვეყანამ გაიგო, თუ რამდენათ სუსტი ყოფილა თავის თავათ ჩვენ ქვეყანაში რუს ხულიგანთა ბნელი სამეფო. ამნაირათ, ხულიგნებს

ერგოთ დამარცხებული გამარჯვება.

და ამავე დროს ადგილობრივ მკვიდრთ
კი—ბრწყინვალე გამარჯვება. იმავე დღეს,
ამ თვის 14, თფილისის გუბერნიიდან და
ქ. თფილისიდან აირჩიეს სათაფბიროს დეპუ-
ტატათ სოც.-დემოკრატი **ნიკოლოზ (კარლო)
ჩხეიძე**. სოც.-დემოკრატების წინააღმდეგ სამი
ივნისის კანონმაც კი ველარ გაქრა და სხვა
მტრები ამა რაღას დააკლებდნ მათ!.. ხალხს
რომ ეჭულება ძველი ზაკონ-კანონიც, მისი

კადეტების პროგრამის, მათი ტაქტიკის, მათი
მელა-კუდობის, მათი ფარისევლობის და მათი
ცბიერების ქება-დიდება. აქო, აქო, აქო ისე,
რომ სულ¹ცაში ააფრინა!.. წამოდგა მის წინააღ-
მდეგ აი ჩვენი კარლო ჩხეიძე, მარა რა წამოდგა!..
მიდგა აი წყნარი და ყუნჩი ალაშიანი, იმ და-
ქებულ ადვოკატს და გაუსწორა და გაუსწო-
რა, ჩააჩოქა და ჩააჩოქა, [სულ გააპუსტიაკა
მისი ნათქვამი და ალაიაში გააბრინა ის საბ-
რალო! ახლა იმას არ იტყვი, მეორე ადვო-
კატმა, **ი. ჯაბადარმა**, რა სარცხელი აქამა

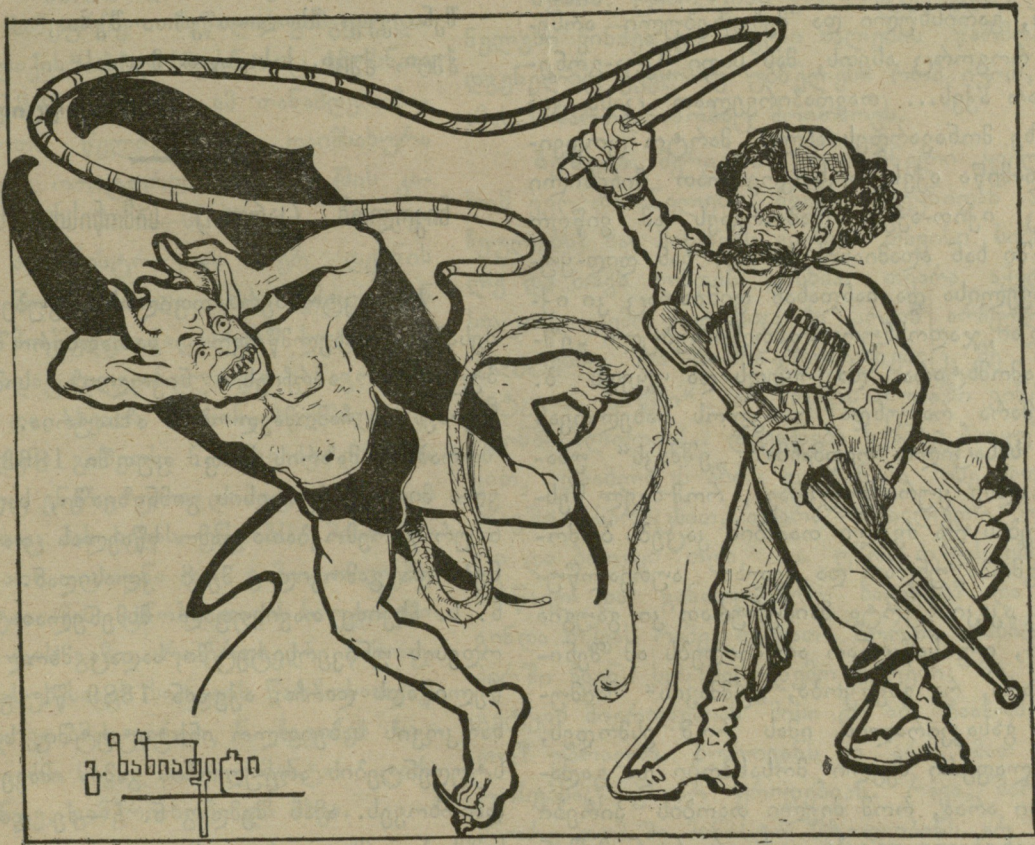
„ეშმაკს“ აკაკი თავზე ლაფს ასხამს.

წარმომადგენლებიც, იმათი შორეული მოკე-
თეებიც კი, ბურჟუაც, ფედერალიც, ავტონო-
მისტიც, უბრალო დემოკრატიც და სხვა მათი
ამყოლ-დამყოლნი, იქნენი ვითომ რაფერ გაფი-
ლოდა აი ჩვენი ადვოკატი **ანდრონიკაშვილი**.
კაი მოგცეს ღმერთმა კაი ლამაზი მოლაპარაკე
იგი ყოფილა, მარა ლაპარაკის მარტო სილა-
მაზე რა გამოსადეგი!.. რავე, ქალი ზომ არაა,
ტრფიალება რომ დავუწყო!.. ისე კი იმ ან-
დრონიკაშვილმა საშინლათ მოიჯაყა თავი.
წამოდგა, შენ ხარ ჩემი ბატონი, და დიწყო

ამ პეტერბურგიდან ჩამოყვანილ სადებუტატო
კაცს! ფუი შენს კაცობასაც და შენს ადვო-
კატობასაცო, — მიძახხა. მე რევოლიუციონერი
მეგონე და შენ თურმე გლახა კადეტი ყო-
ფილხარო!.. ამის გამგონე ამრჩეველებმა „შა-
ვი მაგასო!“ — ერთხმით შესძახეს და ხელათ
გაყვავ-ყორნეს ეს ახალ ჩამოსული სტუმარი.
მეწყინა, ღმერთმა იცის, მათი ამისთანა უზდე-
ლობა, მარა რა გაეწყობა, ყველაფერი მოსა-
ვალია.

და, რა თქმა უნდა, ისიც მოსავალია, ქუთაისშიაც რომ სათათბიროს დებუტატთ სოციალდემოკრატი გვეგვექორი აურჩევიათ, მარა ეს სამაგიეროთ საწყენი კი არაა. იქინაც ქე იყვენ, ბატონო, ისე ქვეშ-ქვეშ დაფაცურებული აი ჩვენი ფედერალისტები, რომ არამც-და-არამც სოც.-დემოკრატი არ გასულიყო და „უბრალო პროგრესისტი“ აერჩიათ ვინმე, მარა თფილისში თუ კი მოკაკვეს თითი ამ „სოციალისტებზე“, ქუთაისი ვითომ

მარა ბათომისა და სოხუმის ოლქების ამრჩევლების იმედი კი არ გაცრუებულა და კიდევ ასრულდა. იმისთანა დიდი კაცი ამ ჩვენს კავკასიაში სხვაგან არსად აურჩევიათ. აირჩიეს უბრწყინვალესი დენერალი პროკოფი შერვაშიძე. მერე და ამას ბედნიერება ჯობია? მეფის ჩამომავლობის დენერალი წავა პეტერბურგში მეფესთან, დაბძანდება დუმაში და ურჩევს: ეს ასე ჯობია, ის ასეო; ეს ასე ვქნათ, ის ისეო... ამისთანა დიდი კაცის სიტყვას,

„ეშმაკ“ ამატრაბებს ბეშტია.

გარისხული „ეშმაკი“
გვეუქვს, რეკორდ ფინა;
ჩვენ დაგვცინის, მარა თვით
უფრო დასაჯინია.

მისი გულის ტკივილი
მსოფლით ორი გრამია,
მისი კურსი დაეცა
და შიტამ ყვეს გოშია.

რალა ეგონათ? მე თუ მკითხავ, თფილისის იმედი არ მქონდა, თვარა ქუთაისის დუბერნიაში სოც.-დემოკრატებს ვინ დაუდგება წინ!.. ტყურლათ შეაწუხებს აი ჩვენი ნიკოლაძე, „ვიბორშიკათ“ რომ აირჩიეს, რა არის, დებუტატობა შეხვდებაო. ასე გცრუვდა მათი იმედი...

თქვენც მიხვდებით, მთავრობა არ გააბუსტაკებს და ასე, დვთისა და მისი წყალობით, ქე აშენდება აი ჩვენი გადაბუკული ქვეყანა. მოთხოვნით, ვეჯო, კი მოითხოვს, რაც საჭიროა, მარა ცოტა იმის შიში კი მაქვს, ვაი თუ ნამეტანი გადააჭარბოს და ზედმეტი მოითხოვოს-მეთქი. მართალია, მე არ ვიცნობ თ-დ შერვაშიძეს, მარა

თურმე დიდი მოწინავე კაცი ყოფილა!.. თითქმის მთავრობას „პოდნაზორს“ ქვეშ ყოლია ადენ ხანს, მარა ახლა, რა უშავს, ქე მოხსნიან.

—
და „ეშმაკმაც ქე მოხსნა თავი მის საზანდრულ გუდას და ააპრიკინა მცხოვანი, მგოსნის აკაკის სალანძღავათ!.. ნეტა რას ემართლება ეს ნაცარ-ქექია ამ ბუმბერაზს? მარა ეს რა საკითხავია? ეშმაკი და მანვე სული იმის ეშმაკია, რომ ყველას წყენებას ცთილობს, ყველას ეშმაკურ მახეს უგებს. ეშმაკი, მოგვხსენებათ, გარისხული და შეჩვენებული არსებაა და როგორც ასეთს, მას საღი ჭკუა-გონებაც აღარ აქვს... თავდაპირველათ ცასა და ქვეყანაზე მონავეარდეს ალა მარტო ცოდვილი დედამიწა აქვს საცხოვრებლათ მიჩენილი და ისიც იქით-აქეთ დაბორგავს ამ ვიწრო ფარგალში ხან აღამიანის სახით, ხან დიდ-ყურა ცხოველისა და ხანდახან ფინიათაც კი იქცევა. და აი, ჯადოსნურათ გაფინიავებული „ეშმაკი“ გამომხტარა და უყეფს და უყეფს ბ. აკაკის, მარა რა უნდა დააკლოს სახელოვან მგოსანს სასაცილო რიფმაჩმა? „ეშმაკს“ უსათუოთ სადმე ყური მოუკრავს, რომ ძველ წესწყობილებას და ძველი თაობის კაცებს ბრძოლა და გმობა უნდაო და ხელათ აუთვალწუნებია ბ. აკაკი. ცოტა მაიმუნურათ კი ვაუგია განაგონი, თუ საწყენათ არ მიიღებს ამ შენიშვნას, მარა, რა გაეწყობა, „ეშმაკის“ მაიმუნობა რა გასაკვირალია. იმას რომ ესმოდეს, რომ ყველაფერი ძველი მოსასპობი და გადასაფურთხი არაა, რომ ძველი თაობის პირები ყველა მავნებელი და გასაკიცხი არ არიან, მაშინ ხომ ასეც არ გეიბახებდა თავს ბ. „ეშმაკი“!.. მერე გაბახება გაბახებას ქვია! გამომდგარა და რაღაც ძველი წიგნიდან უთავებოლოთ ამოუკრეფია, შენ ხარ ჩემი ბატონი, რაღაც-რაღაცეები, ვითომ, რა არის, აკაკის დავამცირებ საზოგადოების თვალში და მე მოღვაწის სახელს მოვიხვეჭო!.. ჩვენ მზათა ვართ გასაკიცხი გავკიცხოთ, ვინც უნდა იყოს ის — აკაკი თუ სხვა, ძველი თუ ახალი, მარა ახლა ერთი ვკითხოთ ბ. „ეშმაკს“, თუ რა ჩაიდინა აკაკიმ საიმისო? თუ არაფერი, მაშ რას ერჩის ამ მცხოვან მგოსანს, რომ უღირ-

სათ ხატავს და იხსენიებს თავის საეარჯიშო ჟურნალში!.. მასალა თუ შემოაკლდა ამ ოჯახქორს, რაღა მაინცა და მაინც დახავსებულ წიგნს მიმართა, რომ იქიდან შეეკოწიწებია რაღაცა დასაბეჭდი! მართალია, კუჭის საკითხი ძნელი გადასაჭრელია, მარა რისთვის არ იცოდა, რომ აკაკი უადგილოთ შეწუხებისთვის ლაფს გადაასხამდა მას ეშმაკურ „პოეტურ“ გოგრაზე და თანაც შეეკითხებოდა:

„რას წკმუტუნებ, შე საბაჯღო მურაა?

ხომ არ გშავ და ან ხომ არ გწყუდაა?

შენი ყეფა მხაჯათ ერთა შურაა,

ქუცა, ქუცა, სსსაჯიჯღო მურაა!“..

ლიუციფერ

ნიკოლოზ (კარლო) სიმონისძე ჩხეიძე

—
14 ოქტომბერს თფილისის გუბერნიიდან მესამე სახელმწიფო სათათბიროში დეპუტატათ აირჩიეს ნიკოლოზ სიმონისძე ჩხეიძე. ის ჩამომავლობით აზნაურია. დაიბადა შორაპნის მაზრის სოფ. ფუთში 1863 წ., სწავლა მიიღო ქუთაისის გიმნაზიაში, სადაც შინაურ გარემოებათა გამო სწავლას თავი დაანება და გამოვიდა მე-8 კლასიდან. შემდეგ ნ. ს. ჩხეიძე თავისუფალ მსმენელათ შვიდა ოდესის უნივერსიტეტში, სადაც მხოლოთ ერთ წელიწადს დარჩა; აქედან 1889 წ. გადავიდა ხარკოვის საბეითლო ინსტიტუტში, საიდანაც სტუდენტების არეულობის გამო იმავე წელს დაითხოვეს. ამას შემდეგ ნ. ჩ—ძე დაბრუნდა სამშობლოში და ხელი მიყო თვითგანათლებას. ის განსაკუთრებული გულმოდგინებით შეუდგა მარქსისტული მოძღვრების შესწავლას, რომელიც საფუძვლიანათ შეითვისა. შემდეგ ის გახთა ერთ-ერთ თვალ-საჩინო წევრათ ახალგაზდათა იმ ჯგუფისა, რომელსაც ჩვენში თავდაპირველათ „მესამე დასი“ დაერქვა, ხოლო შემდეგ-კი სოც.-დემოკრატიათ გარდაიქმნა. ნ. ჩხეიძე „მესამე დასის“ გამოცხადების დღიდანვე საქმაოთ ცხოველ მონაწილეობას იღებდა ქართულ მწერლობაში; უმთავრესათ ის წერდა გაზ. „კვალში“ სხვა-და-სხვა ფსევდონიმით, უფრო ხშირათ-კი „ქართველი მკითხვე-

ლის“ სახელით. ამ უკანასკნელი ფსევდონი-
მით მან დაწერა, სხვათა შორის, ცნობილი
ბრომიურა „საუცხოვო ნიმუში ნ. ნიკოლა-
ძის ლიტერატურულ მოღვაწეობისა“.

თავდაპირველათ ნ. ს. ჩხეიძე მსახურობდა
1890 წლებში ჩვენში მომუშავე ფილოქსერის
პარტიაში ჯერ შორაპნის მაზრაში და ბოლოს
ქალ. ბათომში. როცა ფილოქსერის პარტია
გაუქმდა და უადგილოთ დარჩა, ნ. ს. ჩხეიძე იძუ-
ლებული იყო კერძო გაკვეთილებით ეცხოვრა.
ბოლო დროს 1906 წლამდის ის იყო ბათუმის
სავაჭრო ფოსტის სამეურნეო ნაწილის გამგეთ და
იმავე დროს ქალაქის საბჭოს ხმოსნათაც. ხმოსნათ
აირჩიეს ის 1902 წელს; ამ თანამდებობა-
ში დარჩა ოთხ წელიწადს და დაიმსახურა
როგორც კარგი ორატორის, ისე საქმის კა-
ცის სახელი. 1906 წ. ნ—ს. ჩხეიძე იძულებ-
ული გახდა ადმინისტრაციის მიერ დევნის
გამო ბათუმს მოშორებოდა. ამას შემდეგ იმან
მთელი თავისი მოქმედება გადაიტანა სოც.-დემ.
პარტიაში, სადაც დღევანდლამდე განაგრძობს
მოღვაწეობას და, სხვათა შორის, ხელმძღვანე-
ლობს სოც.-დემ. გაზეთს. ნ. ჩხეიძე ცნობი-
ლია, როგორც ენერგიული და მეტათმუყაითი
მუშაკი, რაშიაც მას ხელს უწყობს მისი სა-
კმაოთ მდიდარი ცოდნა და გამოცდილება.
ამასთან პარტია მას ცნობს თავის საუკეთესო
ორატორათ, რის გამო არა ერთხელ წამოუ-
ყენებია ის პასუხ-საგებ სიტყვის წარმოსათქმე-
ლათ. ყოველივე ამას გარდა, ნ. ჩხეიძეს საკ-
მაოთ აქვს ბევრი სხვა საპარლამენტო ღირ-
სებაც: სიღინჯე, გამჭრიახობა და სხვა.

ბენია და ბეშტია

ბენია. გაიმარჯვეს, ჩემო ბეშტია, გაი-
მარჯვეს...

ბეშტია. ხულიგნებმა? ამას მე წინდაწინ
ვამბობდი.

ბენია. შენ, ბეშტია ჩემო, „ვიბორში-
კების“ არჩევნებზე წინასწარმეტყველობდი და
ახლა დუმის დეპუტატიც კი აირჩიეს უკვე —
ვიღაცა მამალი ხულიგანი „პრიკაშიკი“ ტი-
მოშკინი.

ბეშტია. რა გვარიაო? ტვინმოშლილიო?
კაი იმათ მოუვათ, კაი ვინმე აურჩევიათ!

ბენია. ხა, ხა, ხა, ხა... ტვინმოშლი-
ლიო, თუ როგორ თქვი? კაცო, ტიმოშკინი
როგორ ხელათ გადააკეთე ტვინმოშლილათ?!

ბეშტია. რა გვარიც უნდა იყოს, სულ
ერთია, ცხადია, რომ ტვინმოშლილია, თვა-
რა ვინცხა უსწავლელი „პრიკაშიკი“ რაფერ
ბედავს სახელმწიფო დუმაში დეპუტატათ წას-
ვლას! რავა გოროდცევი ვერ გაგზავნეს მაინც?

ბენია. ტიმოშკინი გოროდცევზედაც უბ-
ნელესი ვინმეა და ბნელი ძალების წარმომა-
დგენელიც ყველაზე უბნელესი რომ იყოს,—
ამას სამართლიანობაც მოითხოვს.

ბეშტია. მერე რა? ერთი ბნელი ყველას
ხომ ვერ დააბნელებს ჩვენი ქვეყნიდან არ-
ჩეულებს? მას მისთვის ეყოფა თავისი სიბნე-
ლე და თავს ლაფის დასხმა, თვარა აქედან
სოციალ-დემოკრატებიც ქე არიან არჩეული,
კადეტებიც და დაშნაკიუტუნებიც. მე შენ
გეტყვი, „რეჩი“ არ თქვას დუმაში ვინცხა
ტვინმოშლილია!.. დევგდება სკამზე ბაიყუმი-
ვით, დააბლესს პირს და იქნება ისე სათვა-
ლავში ჩასარიცხათ, თვარა უსწავლელი, უვი-
ცი და ბრიყვი თუა, რა უნდა თქვას იმდენ
ნასწავლ და განათლებულ ხალხში? და თუ
გინდა თქვას რამე, ხელათ ბურთს ჩასჩრიან
პირში ჩვენი სოციალ-დემოკრატები; მე შენ
გეტყვი მიერიდებიან მისი და არ ჩააჩუმებენ
თუ? უბრალო ხულიგანს კი არა, მათ უფ-
როსებსაც კი არ ერიდებიან. რავა, შარშან
მეორე დუმაში მინისტრ სტოლიპინს არ შეა-
ფრინდა პირში აი ჩვენი წერეთელი და უთხ-
რა—შენ ასეთი და ისეთი ხარო.

ბენია. ფრთხილათ, ბეშტია, ფრთხილათ,
თვარა, მამა მიცხონდება, მაგისტანა ლაპარა-
კისათვის ციხეში გიკრავენ თავს, იქიდან ციმ-
ბირში და იქიდან კიდევ, ვინ იცის სად.

ბეშტია. არა, ციხის შიშით მართალს
არ დავმალავ, მარა ისე კი მომწყინდა ლაპა-
რაკი სულ პოლუტიკაზე და სულ პოლუტი-
კაზე.

ბენია. თუ მოგწყინდა და ახლა შინაურ
საქმეზე ვილაპარაკოთ. ჩვენ დუმის საქმეებს

ვაწყობთ და აგერ ვილაცა ბრიყვმა ჩვენი რედაქცია კინალამ დაგვანგრობა თავზე!..

ბეშტია. როგორ თუ დაგვანგრობა! მაგას ვინ გაბედავდა?

ბენია. ვინა და ვილაც მელექსე ევაღვალი შემოიქრა რედაქციაში, როგორც ჯინქველა ნაქამი დათვი, ეცა გაზეთებს და მიფრიწ-მოფრიწა, —როგორ გაბედეთ, რომ არ მაქეთ, გენიოს მგოსნათ არ მომიხსენიეთ თქვენს გაზეთში და სასაცილოთაც კი ამალეთო!..

ბეშტია. იიმე, რას მეუბნები?! ვაი დედასა, რომ იქნენი არ შევხთი, თვარა, შენ

მიდის გაზეთები არც ჩვენი და არც სხვა. ეს სამი ცალი გადადებული გვექონდა, რომ მუქთათ გაგვეგზავნა თელავის ინტელიგენციისათვის — შეიძლება კითხვას შეეჩვიოს და დაინტერესდესო...

ბეშტია. იიმე, იიმე, იიმე!.. ნუ მატყუილებ, თუ ძმობა გწამს!.. რავა, კახეთი ორი დიდი უეზაა და სამი გაზეთიც არ მიდის!? არა, ამას მე ვერ დავიჯერებ... ან კი რა დასაჯერებელია!..

ბენია. კახეთში არა და ქართლშიაც არ მიდის, ჩემო ბეშტია, ჟურნალ-გაზეთობა სულ ცოტას მეტი.

ნუ მოუკვდები ჩემ თავს, ვიშზუნებდი ამ ჩემ ხანჯალს და კიტრივით გავაგდებებდი, ვინცხაა იმ უბედურს, მის უტვინო თავს!

ბენია. ევხ, ბეშტია, მაგისტანა გიჟი საგიჟეში უნდა იყოს, მაგრამ ჩანს, უპატრონო ყოფილა და მიტომ არის, რომ კახეთში გასაგზავნი სამიოდე გაზეთი დაგვიფრიწა.

ბეშტია. სამიოდე გაზეთის მეტი გაგზავნილი იყო კახეთში და ამ ნაბოლარზე გამოიჩინა თავისი რაინდობა ვინცხა დვალისა თუ საზანდარი?

ბენია. არა, ბეშტია, კახეთში სულ არ

ბეშტია. რა ღმერთი გოუწყრათ, რა დამართათ?! ჩვენში ნასწავლები კი არა, სოფლის ხალხიც ვეღარ ძლებს ახლა უგაზეთოთ. გურული და ქვემო იმერელი, ბატონო, მკადსა და ღომს კი შეეღევა და უგაზეთობას კი ვეღარ მოითმენს, თქვენ ნუ მოუკვდები ჩემ თავს. ჩვენში გაზეთის კითხვის სურვილი ვერც ეგზეკუციამ შეაფერხა, ვერც გადასახადებმა, ვერც ცემა-ტყეპამ, ვერც დაქვრამ, ვერც ციხემ, ვერც ციმბირმა და ვერც კატორღამ. რაც დღე მიდის, სულ მეტსა დი მეტს თხოულობენ გაზეთსაც და ჟურნალსაც.

უნდა ნახო, როგორ სიხარულის კიეინას დასცვიენ ახალგაზდები, როცა გაზეთები მიდის ქალაქებში დასოფლებში, როგორ იერიშით მიდიან მეგაზეთის დუქანში, როგორ ხელში აგლეჯენ ერთი მეორეს, როგორ ერთმანეთს ცილებიან, ხელათ კითხულობენ... საყურებლათ მადლია სწორეთ, კაცს გულს გაუხარებს.

ბენია. ხო, მეც მინახავს იმერეთში ასეთი სურათი. საუცხოვო სანახავია სწორეთ! ჩვენში კი ხალხს ძინავს, ის მოდუნებულია, მას არაფერი აინტერესებს...

ბეშტია. რავა, აი რევოლიუციის ამბები მაინც არ ეინტერესებათ იმ ოჯახ-ქორებს! რამ მოულო ასე ბოლო იმ საცოდავებს!..

ბენია. კახეთი, ჩემო ბეშტია, შახ-აბაზმა რომ ააოხრა, მას შემდეგ აღარ წამომდგარა ფეხზე!.. ხალხი დაბეჩავებული და ბნელით მოკულია... კახელი გლეხი ისე არ გავს გურულ გლეხს, როგორც მე ჩინეთის ბოლდინანს.

ბეშტია. ცრემლი მდის შავის გამგონეს, ჩემო ძმობილა ბენია!..

გის ვუთხრა ჩვენი სიგლასე?
სასაწყხა და მცხვენია...

ბენია. ვაი და ვუი ამ ეფფინას, ჩემო ძვირფასო ბეშტია!..

სწახსეთის კახელები გვჯობს,
თელავს სჯობია რეშტია... 1)

კუდაბზიკა.

წერილი ჟუთაისის ციხიდან.

ორი წელიწადია მას შემდეგ, რაც ჟუთაისის საგუბერნიო საპრობილეს დუქანი ტუსალების ხელში და მათ სრულ უფლებებში გადავიდა. ტუსალები, განურჩევლათ ყველა კატეგორიისა და მიმართულებისა, ირჩევდნ თითო თვეობით სამ ნდობით აღჭურვილ პირს, რომლებიც თვის განმავლობაში აწარმოებენ დუქანს. საქონელი იყიდებოდა იმ ფასებში, როგორც ვარეთ ბაზარში. თუ დუქანი რამეს მოიგებდა, და იგებდა კი-ეც, მონაგები ფულით შემწვობა ეძლეოდა ციხის საავათმყოფოში

ფოში მყოფ მომაკვდავ და აგრეთვე უსახსრობის გამო მშვიერ-მწყურვალე და უბატონო ტუსალებს. ამნაირათ ეს დუქანი დიდ დახმარებას და სამსახურს უწევდა გაქვირებულ და უსახსრო ხალხს. ამ საშვალებით რამდენიმე სიკვდილის კარამდე მისული ტუსალი მობრუნებულა მარა ციხის ახალი ზედამხედველის წყალობით საქმე სხვაფრივ დატრიალდა და ეს მკირე წყაროც გამოეცალა ხელიდან ქუთაისის ტუსალებს. ორი თვეა მას შემდეგ, რაც ახალი უფროსი აფშილავა მოველინა ამ ციხეს. მან მოსვლის თანავე სასტიკი და შეუწყნარებელი დიკტატურა და რეპრესიები გაამეფა ციხეში. სხვა სიკეთეს გარდა, როზგიც კი შემოიღო ტუსალების დასასჯელათ. ერთ დღეს თავ-ს ხელით მისიკვდილა ჯალათმა უფროსმა თავისივე კანტორაში ტუსალი ცუცქირიძე. ამავე დროს მას მდგარი იერიში მიქონდა ტუსალების დუქანზე და ცთილობდა ისეთი მიზეზის შეთხზვას, რომ ხელიდან გამოეგლიჯა დუქნის მართვა გამგეობა ტუსალებისათვის. ის მუდამ მოურიდებლათ გაიძახოდა: დედას გიტირებთ, დუქანს დაგიკეტავთ და თქვენც თქვენივე საკნებში გამოვანჩრობთო. აბა ვინ იქნება ისეთი ორ-თავიანი ტუსალი, მე რომ გამექცეს და გამეპაროსო ისე, როგორც ამას ქონებია ადგილი ჩემ მოადგილესთანო, ამაყათ იკვებიდა აფშილავა. თქვენ რომ ფიქრობთ, ის მე ღამე სიზმრათ მადგიაო და სხვა. ახალგაზდა აფშილავა, მოულოდნელათ გაბედნიერებული, დაჩინტემლაკებული და თავიდან ფეხამდე შეიარაღებული ჩინოვნიკი ასეც უნდა მოქცეულიყო, ვინაიდან ის ოთხი თვის წინეთ უბრალო, ათ-მანეთიან მწერლათ იყო ამავე ციხეში. ამიტომაც ის ძლიერ მწვავეთ და მხეცურათ შეუდგა თავის სამსახურის ასრულებას. ცხრაასი ტუსალის შევიწროება, მათი კვნესა-ტირილი მას კრიმანქულათ ესმოდა. მიუხედავათ ასეთი სასტიკი რეპრესიებისა და სიფხიზლისა, ტუსალებმა გააკეთეს მიწაში ხვრელი და 26 სექტემბერს შეუმჩნევლათ გაძვრა ამ ხვრელით 37 მძიმე დამნაშავე ტუსალი, უმეტესათ პოლიტიკურები. ხუთი კატორენიკები იმავე დღეს შეიპყრეს ციხის გარშემო, ხოლო 32 ტუსალი კი უგზო-უკვლოთ მიი-

1) ქალაქია სპარსეთში,

მალა. ბრაზ-მორეული ზედამხედველი დაიბნა და წარმა-უკულმა დაიწყო ღრენა და კბენა და გაქცეულების ჯინი ჩვენზე ამოიყარა. ისეთი სასჯელი, რასაც ქუთაისის ციხეში მყოფი ტუსალები განიცდიან 26 სექტემბრის შემდეგ, წარმოუდგენელი და აუწერელია. ყველა ჩვენი გასაჭირის აწერა შორს წაგვიყვანს და ამიტომ მოკლეთ ჩამოვთვლით ზოგიერთებს.

რაც აფშილავა დაინიშნა ციხის უფროსათ, მას შემდეგ არ ვიცით, რა არის აბანო, დაბანადსუფთავება და სხვა. 26 სექტემბრის შემდეგ სრულიად მოგვისპო ჩაი, შაქარი, ცხელი წყალი, თუთუნი, სეირნობა, ნათესაგების და ნაცნობების ნახვა და სხვა, ჩამოგვართვა ტუსალების დუქანი და არ ვიცით, თუ საით გააქროლა ჩვენი კუთვნილება დუქნის საქონელი, 300 მანეთამდე ღირებული. ასე, დუქანი ჩამოგვართვა ზედამხედველმა აფშილავამ და თვითონ გახნა ვიღაც ხალხის ნაძირალა ხონელი გორდაძის ამხანაგობით. ამასთანავე გამოაცხადა ზედამხედველმა, რომ თუ რომელიმე ტუსალი გაბედავს და დუქნის ძველებურათ დაბრუნებას მოითხოვს, ჩაშინ ხელათ ავამუშავებ როზგებსო. მიუხედავად იმისა, რომ ტუსალების სიმრავლის გამო ერთის ალაგს დღეს ციხეში ოთხი კაცია ჩამწყვდეული და პაერი მოწამლულია, ამას ისიც ზედ ერთვის, რომ მთელი კვირაობით დგას საკნებში სიბინძურით საესე „პარაშკები“. ერთობ ჯოჯოხეთია დღეს ეს ციხე და აივსო მოთმინების ფილაც!.. ასეთ ყოფნას ბევრათ ჯობია ცხელი ტყვიით დახოცვა...

ხუცუბნელი

დ ე ზ ე რ ტ ი რ ი *)
(დასასრული)

ერთი წელიწადი უკვე გავიდა, რაც მე ჩემი მშობლები არ მინახავს. და არც რამე გამოიგია მათ შესახებ. არ ვიცი, ცოცხლები არიან თუ დაიხოცენ. ვინ მოთვლის, ამ ერთი წლის განმავლობაში თუ რამდენი ტანჯვა-ვაება გამოვცადე!.. ვიმალებოდი ამხანაგების შემწეობით ხან ტყეში, ხან მინდორში და ხან ქალაქებში. ბოლოს, ეს იყო, ამ ქალაქშიაც

*) იხილე „ეკალი“ № 2.

მოვედი, იმ იმედით რომ აქ უფრო თავისუფლათ ვიცხოვრებ-მეთქი, მაგრამ როგორც ხედავ, ყველა იმედები გამიცრუვდა. აქ ერთხანს ვიმალებოდი ერთ ღვინის სარდაფში ჩემი ამხანაგის ნაცნობთან, მაგრამ ბოლოს იმასაც შეეშინდა: ვაი თუ პოლიციამ გნახოს, შენი ვინაობა გაიგოს და შენ პირობაში მეც დამიჭირონ და გადამასახლონო. იძულებული ვიყავი, რომ მოვშორებოდი მას. იმ საათიდან ჩემი მდგომარეობა აუტანელი შეიქნა. სად უნდა წავსულიყავი? თითქმის ყველა ამხანაგებს თავი მოვაბეზრე. მოწყალეების თხოვნა მე არ შემეძლო, რადგან ვიცოდი რომ ჩემისთანა ჯან-მთელსა და შეძლებულს არავინ მიაქცევდა ყურადღებას; მეც როგორღაც მეთაკილებოდა სხვის ფეხქვეშ ჩავარდნა და მოწყალეების თხოვნა. მიუხედავად ყველა ამებისა მე იმედს მაინც არ ვკარგავდი, სულით არ ვეცემოდი, რადგან ჩემ თავს ცოტათ თუ ბევრათ თავისუფლათ ვგრძნობდი. დღეს ეს უკანასკნელიც მომისპეს. დღეს ყაჩაღის სახელით მომნათლეს, თუმცა ყაჩაღობის არც ძალი და არც ღონე შემწვევს. ამ სიტყვებზე მას გამხთარი, გაყვითლებული პირის სახე ცეცხლივით აენტო, თავი ჩალუნა და თვალებიდან ცრემლები გადმოყარა. მე დამშვიდებით ვუგდედბდი მას ყურს და თვითოეულ მის სიტყვას გულში ვიმარხავდი. მისმა ცრემლებმა ააშფოთა და ააღელვა მთელი ჩემი არსება.

— მითხარი, გეთაყვა, როგორ იყო საქმე! მოუთმენლათ შევეკითხე.

— დღეს შვადლის ხანს ბაზარში მივედი, დაიწყო-მან, იმ მიზნით რომ ვინმე ნაცნობს შევხედები და პურის ფულს გამოვართმევ-მეთქი, ამიტომ დიდხანს ვიდექი თვალებ გაშტერებული ერთი ქუჩის კუთხეში და გამვლელ-გამოვლელებს ვათვლიერებდი, მაგრამ ჩემი ნაცნობი კი არავინ ჩანდა და გული მიღონდებოდა დიდი ხნის ლოღინით. ამ დროს იქვე ჩემს ახლოს მალაზიაში შეცვივდენ რამოდენიმე შეიარაღებული კაცები. შეიქნა ყვირილი, ხალხი დაფრთხა და დაიფანტა. მეც გავიქეცი, მაგრამ დაჰალვა ვეღარ მოვასწარი. თითქმის ყველა გოროდოვები და მეეზოვეები მე დამედევნენ, რადგან თავდაპირველათ მე დამინა-

ხეს იმ ადგილას, სადაც ყაჩაღები დაეცენ და, ეს არის, კიდევ დამიჭირეს.

შავმა ფიქრებმა წამილო, თავი ჩავლუნე, გული სევდით ამეფსო და ხმის ამოდებას ვერ ვახერხებდი... ის საბრალო კი თვალზე ამღვრეული შეცქეროდა ჩემ დაბნეულ სახეს. ჩვენს ლაპარაკში შვალამეც გადავიდა და დაიწყო ახალი წელი. ჩვენს თვალებს ძილი არ ეკარებოდა. თუმცა ჩვენ გარშემო სქელი ქვის კედელი გვერტყა, მაგრამ იანვრის ყინვამ და სიცივემ იმაშიც შემოატანა და ჩვენს კბილებს შეუბრალებლათ დააწყებინა წაკწაკი. ჩვენ ვისხედით უბრალო ფიცრის ტახტზე ორივე ერთათ და სიცივისაგან ერთმანეთს ვეკროდით გასათფობათ.

— რა ქვია თქვენ? ვკითხე.

— მე პავლეს მეძახიან, ისე კი ივანე მქვია.

— ნასწავლი ხარ? რა ხელობის ხარ?

— ვიცი წერა-კითხვა, ხელობით დურგალი ვარ.

— შეიძლება გზია? მივუბრუნდი მე.

— რა ვუყოთ, ძმაო, მერე, ესლა ფულიც რომ მოგვცა, საყიდლათაც ვერ ვიშოვნით, რადგან შვალამეზე გადასულია და ყველაფერი დაკეტილი იქნება.

— შეიძლება ძალიან გზია? შაურს როგორმე ვიშოვნით, მე მაქვს.

— არა, მომიგო მან, დღეს არაფერი მიქამია, მაგრამ ამასაც ვაფუძლებ, ახლა მადაც დაკარგული მაქვს; ამელამ, როგორც იქნება, გავათენოთ და ხვალ ვიყიდოთ.

— დღეს თუ არაფერი გიქამია, მაშ აგრე როგორ გაძელი? ვაკვირვებულმა ვკითხე მას.

— ეხ, ძმაო ასეთი დღეები ბევრი მინახავს, მაგრამ არ მომკვდარვარ; შიმშილით სიკვდილი აგრე ადვილი არ არის: ჯერ ადამიანი კარგა ხანს გაწვალდება, დაიტანჯება და შემდეგ მოკვდება. ჩქარა სიკვდილი, ტანჯვა-წვალების უნახავათ კარგია, მაგრამ რომ არ იქნება?... მე ვაკვირებული შევშტერებოდი მის გამხთარ, უფერულ სახეს, ყურს ვუგდებდი მის მთრთოლვარე ხმას და არ ვიცოდი, რა მექნა და როგორ მენუგეშებია სიტყვით მაინც. ამ ყოფაში გავატარეთ ჩვენ ეს ცივი სუსხიანი ღამე. ჩემ თვალებს ძილი სულ არ მიკარებია;

ჩემ ამხანაგს კი გათენებისას მოეკიდა თვალზე რული.

გათენდა. ყინვით მოვერცხლილი პატარა გორაკების მწვერვალები მზის სხივებმა ოქროს ფრათ ააპრიალა. გაისმა აქა-იქ ზარების წკრიალი, რომელიც მლოცველებს იწვევდა ეკლესიაში ერთმანეთისთვის ახალი წლის მისალოცავათ. ქუჩიდან მოისმოდა მხიარული სიცილ-ხარხარი, ეტლების ხმაურობა და ყველაფერი ეს გულს მიკლავდა, ბრაზს მგვრიდა. ჩვენ ვთხოვეთ დარაჯს, რომ პური მოეტანა და ჩვენს თავაზიანათ შესრულა ეს ჩვენი თხოვნა. შიმშილით ღონე მიხდილებმა ხარბათ მივევარდით პურს. ახლა ჩემ ამხანაგს პირის სახეზე კმაყოფილება ეტყობოდა. ის თავჩალუნული გლეჯდა დიდრონ ნაჭრებს და პირში ხელით იტენიდა.

— ეს ახალი წელი, ეს ბედნიერი დღე, რისთვის უნდა დავალამოთ ასე უბედურათ? ნაღვლიანათ წავიბუტბუტე.

— ეხ, ჩემო ძმაო, ჩემთვის არ არის ეს ახალი წელი, ჩემთვის კარგა ხანია გაქრენ ბედნიერი დღენი...

ამ ლაპარაკში ვიყავით, როდესაც ჩვენთან შემოვიდა დარაჯი და მეორე ოთახში გაგვიყვანა, სადაც ბოქაული და უბნის რამდენიმე ზედამხედველი დაგვხვდნენ. ბოქაულის ბრძანებით მე გამანთავისუფლეს, ის კი ციხეში გაამგზავნეს.

— მშვიდობით, ძმაო! ვუთხარი და ცრემლმორეულმა ვაფუწოდე ხელი ჩემ ამხანაგს; შეიძლება კიდევ ვნახოთ ერთმანეთი; ვინ იცის, შეიძლება შენ კიდევ ელირსო შენი მშობლების ნახვას.

— ამაოთ, ჩემთვის ყველაფერი გათავდა... იყო მისი უკანასკნელი სიტყვა.

თ. ტრაპაიძე

„მკალის“ ფოსტა.

ლანჩხუთში—გ. კ—ჰ—ლიანს. მოგვაწოდეთ მასალა და თუ კარგი იქნება, დავბეჭდავთ.

ოჯუკბეთში—კუჭხ. თქვენი გამოცანის გამოცანობი პირი გამოცნობილია დიდი ხანია და არ იბეჭდება.

ჭიათურაში—ჯოჯოხეთის მიკიტანს. თქვენი ლექსი არ დაიბეჭდება.

სოჯივანქის სსსაფლავ
 ს:თამაშია ადგილია;
 ზოლიცია თუ გიფარავს,
 თამაშობაც ადვილია.

ჯიბგირები თამაშობენ,
 ყარაულბს ზოლიცია;
 მონაგებში წილს უდებენ,
 არ აიღოს, ტუტუნა!

ოკტ. 6-დან თფილისში გამოდის ყოველ-კვირეული იუმორისტული-კარიკატურებიანი ჟურნალი

„მ კ ა ლ ი“

ჟურნალში დაიბეჭდება გამოჩენილ მწერალთა და მოღვაწეთა სურათები მოკლე ბიოგრაფიებით, ლექსები, პოემები, მოთხრობები, დრამები, კომედიები და სცენები; მოკლეთ და გასაგებათ შედგენილი წერილები პოლიტიკური ეკონომიიდან, ისტორიული სურათები და წერილები ახლო წასულიდან და სხვ.

დასაბეჭდი წერილები სუფთათ უნდა იყოს დაწერილი ცალ გვერდზე. დაუბეჭდავი დიდი წერილები ინახება რედაქციაში ერთი თვის განმავლობაში, მოკლე წერილები კი არა. პასუხისათვის უნდა გამოიგზავნოს ფოსტის მარკები.

თანამშრომლებს შესაფერი ჰონორარი მიეცემათ.

ჟურნალი წლიურათ ღირს 5 მან. ცალკე ნომერი 10 კაპ

რედაქცია დროებით იმყოფება თავართქილაძის სტამბაში: Тифлисъ. Семеновская ул. д. № 4. типогр. „Надежда“.

რედაქტორ-გამომცემელი პლატონ გაჩეჩილაძე.

Электро-печатня Т-ва „НАДЕЖДА“, Семеновская ул. д. № 4.